

er ham, der har Ansvaret for Krudtets gode Bestaand, og det er derfor ham, som maa afgjøre, hvor man faar det bedst, og derfor er det en Selvfølge, at jeg ikke paa nogen Maade i mine Udtalelser vil søge at paavirke den høitærede Minister i saa Henseende. Jeg er ligeledes enig i, hvad der er bragt frem saavel af den høitærede Minister som af den ærede Ordfører, at det er mindre heldigt, at dette Spørgsmaal først nu kommer til at ligge for ved 3die Behandling af Tillægsbevillingen, og at det er uheldigt, at Thinget staar overfor dette Spørgsmaal som et temmelig nyt; men jeg maa dog oplyse, at Udvalget og den høitærede Minister ikke staa ligeoverfor dette Spørgsmaal som et nyt, thi det har været behandlet gjentagne Gange saavel under Forhandlingerne om Finantsloven som under de Forhandlinger, der gik forud for 2den Behandling af Tillægsbevillingen og saavel indenfor Udvalget selv som mellem Udvalget og den høitærede Minister. Jeg opfatter det nærmest saaledes, at det kun er, fordi det ikke er lykkedes endnu ved disse Forhandlinger paa et tidligere Trin at faae et Forslag frem, at dette nu er kommet til at foreligge saa sildig. Jeg kan forstaa, at den høitærede Minister maa udtale sig imod Forslaget, da han jo har stillet et Forslag om, at der skulde gives en Bevilling til Frederiksværk, hvorved en Udvidelse kunde effektueres for 87,000 Kr. og hvorved Fabrikken skulde sættes istand til fremtidig at arbejde baade for Hæren og Flaaden. Men medens jeg forstaa dette, maa det paa den anden Side erkjendes, at her i Thinget og indenfor Finantsudvalgets Medlemmers Kredse ere Anstuelserne meget delte om, hvad der er det Rigtige, og jeg maa for mit eget Vedkommende tilstaa, at jeg ikke er paa det Rene med, om det maa betragtes som værende det Fordelagtigste for Staten i alle Henseender at koncentrere Alting paa Frederiksværk, eller om man ikke maaste burde beholde den Konkurrence, som finder Sted med Hensyn til Krudtfabrikationen, naar der er to Fabrikker. Derjom der nu Intet gjøres for Donse Krudtværk, ville vi efter min Opfattelse, da dette Krudtværk efter de Oplysninger, der foreligge, uagtet man har opført en hel Del Bygninger, dog sandsynligvis ikke vil være istand til at leve Aaret over uden Understøttelse,

til næste Aar ikke staa frit, og saa ville navnlig de, der have den Anskuelse, at det vilde have været rigtigt at bevare de to Krudtværker, staa overfor en præjudiceret Afgjørelse; thi naar Donse Krudtværk er død, er der Intet mere ved det at gjøre. Jeg veed ikke, om jeg endelig vil komme til den Anskuelse, at det er ønskeligt at bevare de to Krudtværker, men jeg anser det for billigt, da der er saa delte Anskuelser i Thinget, at der ikke i dette Aar sker Noget, der præjudicerer Sagens Afgjørelse til den ene eller den anden Side; og det er af den Grund, at jeg nu, ligesom jeg har gjort det under Finantsudvalgets Forhandlinger, støtter det Forslag, der er kommet frem til at forhindre, at der præjudiceres Noget i saa Henseende. Jeg vil henstille til ærede Medlemmer, der have hørt Alt pro et contra i denne Sag, hvorledes de ville stemme; men jeg for min Person agter at stemme for det Forslag, der er stillet af det ærede Medlem for Veste Amts 2den Valgkreds, idet jeg tror, at man derved, foruden at man gjør Noget, der i og for sig er human, bidrager til, at Rigsdagen til næste Aar kan staa frit. Naar den høitærede Minister saa paa Finantsloven til næste Aar fremsætter det Forslag, som han maatte finde Anledning til, hvad enten dette nu maatte gaa ud paa at faae to Værker og derfor hjælpe Donse paa Venene eller paa at koncentrere Alt paa Frederiksværk og saa paa en eller anden Maade affinde sig med Fabrikant Drosje, vil man til den Tid staa saaledes, at der Intet er præjudiceret, og saaledes at vi faae god Tid til at overveie Sagen. Jeg har ikke noget som helst sikkert Begreb om, hvorvidt de 5,000 Kr., som her ere foreslaaede, ville være en tilstrækkelig Hjælp; derom veed jeg Intet, og jeg skal indrømme, at man ved at gaa ind paa dette Forslag, muligvis kan komme til senere at maatte gaa noget videre. Jeg anser det i saa Henseende for det Rigtigste, at det ærede Medlem netop har stillet sit Forslag paa en saadan Maade, at de 5,000 Kr. ikke fremtræde som en personlig Understøttelse, men som en Understøttelse til Fortsættelse af Virksomheden, en Virksomhed, der, selv om Marinen ikke bestiller noget Krudt hos Fabrikken, dog omfatter en betydelig Fabrikation af Krudt til andre Forbrugere her i Landet. Men jeg antager tillige, at den